

พระแม่แห่งแผ่นดิน สมเด็จพระนางเจ้าสิริกิติ์ พระบรมราชินีนาถ พระบรมราชชนนีพันปีหลวง

ถวายบังคมกับกรมพระราชสมภพทรง	พระองค์
สิงโต อ. ประสงค์	อิกพ็อง
เป็นเมืองขวัญราชบุรีวัง	สำเร็จ เสนอณา
	สถิตไว้ริมน่าน
มหากุฎกษัตริย์คุณล้น	ฉือไกล
ราชบุรุษหรือที่วังไป	ทรมกัน
ขอบคุณพระรัตนตรัย	บ๊องปก นานเนอ
ทรงพระเจริญยิ่งขึ้น	อยู่ยั้งชั่วร้ายไทย

ด้วยเกล้าด้วยกระหม่อม ขอเดชะ
ข้าพระพุทธเจ้า
ผู้หญิงแนวหน้า
นายแพทย์ ปิยะ เนตรวิเชียร ประพันธ์

ก็ทรงส่งเสริมให้คนไทยประกอบอาชีพที่ชาวไทยจะมีความชำนาญอยู่แล้ว คือการเป็นช่างเงินหรือช่างทองแทน

วัตถุประสงค์อีกประการหนึ่ง คือเพื่อถ่วงดุลและฟื้นฟูให้คนไทยในวัยเรียนซึ่งกำลังจะเติบโตไปตามกาลเวลาให้หันมาช่วยเหลือ เช่น การทอผ้าไหมมัดหมี่หรือมัดด้ายโบราณ การทอผ้าไหมขาว การจักสานอเนกชนิด การทำเครื่องเงินและทอง การครัว เป็นต้น เนื่องจากวัตถุประสงค์ประการนี้ต้องใช้ฝีมือ และความอดทนเป็นอย่างมาก จึงหาผู้ที่สนใจ สืบต่อวิชาเหล่านี้เป็นอาชีพได้ยากยิ่ง

สมเด็จพระนางเจ้าสิริกิติ์ พระบรมราชินีนาถ พระบรมราชชนนีพันปีหลวง ทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้เปิดสอนหัตถกรรมและศิลปกรรมแก่บุตรหลานของราษฎรผู้ยากไร้ขึ้นในสวนจิตรลดา และในบริเวณพระราชวังทุกภาคเวลาที่พระองค์เสด็จพระราชดำเนินแปรพระราชฐานไปประทับเพื่อทรงเยี่ยมราษฎร โดย พระบาทสมเด็จพระวชิรเกล้าเจ้าอยู่หัว ขณะทรงดำรงพระราชอิสริยยศ “สมเด็จพระบรมโอรสาธิราชฯ สยามมกุฎราชกุมาร” ได้โดยเสด็จพระราชดำเนินประทับเคียงข้าง สมเด็จพระนางเจ้าสิริกิติ์ พระบรมราชินีนาถ พระบรมราชชนนีพันปีหลวง ทรงช่วยสนับสนุนโดยเลือกซื้อเสื้อผ้า ผ้าผืน

สมเด็จพระนางเจ้าสิริกิติ์ พระบรมราชินีนาถ พระบรมราชชนนีพันปีหลวง ทรงเป็นสมเด็จพระบรมราชินีนาถ ในพระบาทสมเด็จพระบรมชนกาธิเบศร มหาภูมิพลอดุลยเดชมหาราช บรมนาถบพิตร ทรงเป็นสมเด็จพระบรมราชชนนีพันปีหลวง ในพระบาทสมเด็จพระวชิรเกล้าเจ้าอยู่หัว และโดยพระชนมพรรษาจึงนับเป็นพระอัฐมรามาธิบดินทรในพระบรมราชจักรีวงศ์

ตลอดระยะเวลาที่ทรงดำรงพระราชอิสริยยศ “พระราชินี” จนถึง สมเด็จพระนางเจ้าสิริกิติ์ พระบรมราชินีนาถ พระบรมราชชนนีพันปีหลวง ได้ทรงปฏิบัติพระราชกรณียกิจน้อยใหญ่ งามวิจิตร ทั้งในพระนครและ “พระตำหนักที่ทรงอุปถัมภ์ ขบขาวไทย” และในพระราชฐาน “คู่บุญคู่ศรัทธาพระตำหนัก” ของพระบาทสมเด็จพระบรมชนกาธิเบศร มหาภูมิพลอดุลยเดชมหาราช บรมนาถบพิตร ทรงช่วยแบ่งเบาพระราชกรณียกิจในการบำเพ็ญกุศลบำรุงพระพุทธศาสนาประชาชากรทั้งในและนอกประเทศ ด้วยการดำเนินงานโครงการพัฒนาชนบทและโครงการช่วยเหลือผู้ด้อยโอกาส แม้จะทรงตรากตรำพระวรกาย เนื่องจากทรงคำนึงถึงประชาชนที่ยังไม่มีความร่มเย็นเป็นสุขในบางพื้นที่ซึ่งไม่เคยได้รับความช่วยเหลืออย่างใด

พระปรีชาสามารถและพระวิริยอุตสาหะที่ สมเด็จพระนางเจ้าสิริกิติ์ พระบรมราชินีนาถ พระบรมราชชนนีพันปีหลวง ทรงทุ่มเททุกกำลังพระวรกาย พระสติปัญญา พระราชหทัย ในพระราชกรณียกิจต่างๆ เพื่อให้คนไทยทุกคนได้มีคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้นได้สัมผัสกับหัวใจคนไทยทั้งชาติ และหยิ่งถึงกลายเป็นรากฐานแห่งความจงรักภักดีต่อพระบรมราชจักรีวงศ์ เป็นผลให้เกิดความมั่นคงและสันติสุขมาสู่ประชาชาติไทย

สมเด็จพระนางเจ้าสิริกิติ์ พระบรมราชินีนาถ พระบรมราชชนนีพันปีหลวง ทรงปฏิบัติพระราชกรณียกิจมากมาย โดยเฉพาะอย่างยิ่งพระราชกรณียกิจในการส่งเสริมคุณภาพชีวิต อาชีพ และความเป็นอยู่ของพลเมืองไทยในชนบททั้งไกล ได้โดยเสด็จพระราชดำเนิน พระบาทสมเด็จพระบรมชนกาธิเบศร มหาภูมิพลอดุลยเดชมหาราช บรมนาถบพิตร ไม่ทรงยอมพักมือที่ช่วยเหลือนานาชาติ

โครงการในพระราชดำรินี้มีสาระสำคัญกว้างขวางไปทั่วประเทศไทยซึ่งก็คือ **มูลนิธิส่งเสริมศิลปาชีพ ในสมเด็จพระนางเจ้าสิริกิติ์ พระบรมราชินีนาถ** โดย สมเด็จพระนางเจ้าสิริกิติ์ พระบรมราชินีนาถ พระบรมราชชนนีพันปีหลวง ทรงทรงก่อตั้ง พระอิสริยยศ สมเด็จพระนางเจ้าสิริกิติ์ พระบรมราชินีนาถ ได้โดยเสด็จ พระบาทสมเด็จพระบรมชนกาธิเบศร มหาภูมิพลอดุลยเดชมหาราช บรมนาถบพิตร ไม่ทรงยอมพักมือที่ช่วยเหลือนานาชาติ 50 ปีแล้ว จึงได้ยกพระนามพระนามพระคุณที่สั่งในการช่วยเหลือของราษฎร ทรงพบว่าราษฎรซึ่งส่วนใหญ่เป็นกสิกรคือประชาชนชาวนาและคนในชนบท เช่น ฝนแล้ง น้ำท่วม ด้วงศัตรูพืชรบกวน ทำให้การประกอบอาชีพไม่ได้ผล อีกทั้งทรงพบว่า ราษฎรไทยหลายท้องถิ่นมีฝีมือเป็นเลิศทางหัตถกรรมหลายชนิดสืบต่อกันมาแต่บรรพบุรุษ สมควรจะอนุรักษ์ไว้ให้เป็นสมบัติชาติสืบไป พระองค์จึงทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ และพระราชทานพระอิสริยยศให้พระนามสมเด็จพระนางเจ้าสิริกิติ์ พระบรมราชินีนาถ พระบรมราชชนนีพันปีหลวง

วัตถุประสงค์สำคัญ คือเพื่อหาอาชีพเสริมและรายได้ให้แก่เกษตรกรที่ประสบปัญหาในการเพาะปลูก หรือเกษตรกรที่ว่างจากฤดูเพาะปลูกได้มีเงินจากการทำงาน ซึ่งจะได้ส่งเงินมาใช้ซื้อปัจจัยสี่ที่จำเป็นในครอบครัวที่ขาดแคลน ซึ่งเป็นการช่วยรักษาวัฒนธรรมที่สืบทอดกันมาไว้ได้เป็นอย่างดี นับว่าเป็นการช่วยรักษาวัฒนธรรมที่ดีที่มีของราษฎรผู้ยากไร้ได้อีกหนึ่งวิถีการดำรงชีพ และสำหรับชาวไทยภูเขาซึ่งเคยมีอาชีพปลูกฝิ่น

และทรงจับมือจากสมาชิกโครงการส่งเสริมศิลปาชีพ เพื่อการวิเคราะห์และให้ความช่วยเหลือราษฎรโดยแบ่งตามอาชีพ

สมเด็จพระนางเจ้าสิริกิติ์ พระบรมราชินีนาถ พระบรมราชชนนีพันปีหลวง ทรงเห็นศักยภาพและการศึกษาของผู้หญิงไม่เคยมีประสบการณ์ทางการช่างใดๆ เข้ามาเป็นนักเขียนศิลปาชีพ ทรงหาเกษตรกรผู้มีความรู้และฝีมือในการทำผลิตภัณฑ์และพระราชทานกำลังใจแก่สมาชิกศิลปาชีพ ทุ่มเทเงินไปทั่วประเทศเป็นประจำทุกปี รวมทั้งโปรดให้ทรงจัดส่งผลิตภัณฑ์ศิลปาชีพทุกชนิดเพื่อเป็นของขวัญแก่ราษฎรทั่วไป งานของศิลปาชีพเจริญเติบโตขึ้นอย่างรวดเร็ว มีสมาชิกศิลปาชีพกระจายอยู่ทั่วประเทศ และผลิตภัณฑ์ศิลปาชีพได้แพร่หลายกว้างขวางเป็นที่นิยมในหมู่ราษฎรไทยและชาวต่างประเทศ สมเด็จพระนางเจ้าสิริกิติ์ พระบรมราชินีนาถ พระบรมราชชนนีพันปีหลวง ได้ทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้โปรดเกล้าฯ แต่งตั้งให้สมเด็จพระนางเจ้าสิริกิติ์ พระบรมราชินีนาถ พระบรมราชชนนีพันปีหลวง ดำเนินงานโครงการศิลปาชีพเป็นจำนวนมาก จึงมีผู้ทรงบำเพ็ญกุศลให้ทางจิตที่ขึ้นเป็นมูลนิธิ ซึ่งทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้จัดตั้งมูลนิธิขึ้น เมื่อวันที่ 21 กรกฎาคม พุทธศักราช 2519 โดยทรงดำรงตำแหน่งประธานกรรมการบริหารมูลนิธิด้วย ต่อมารัฐบาลได้ประกาศจัดตั้งมูลนิธิสมเด็จพระนางเจ้าสิริกิติ์ พระบรมราชินีนาถ พระบรมราชชนนีพันปีหลวง โดยจัดตั้งเป็นกองศิลปาชีพ

ขึ้นในสำนักงานเลขาธิการ เมื่อพุทธศักราช 2538 เพื่อสนับสนุนงานมูลนิธิส่งเสริมศิลปาชีพ ในสมเด็จพระนางเจ้าสิริกิติ์ พระบรมราชินีนาถ มูลนิธิมีชื่อเป็นภาษาอังกฤษว่า “The Foundation for the Promotion of Supplementary Occupations and Related Technique of Her Majesty Queen Sirikit of Thailand” หรือเรียกย่อว่า “The SUPPORT Foundation”

รวมถึง **มูลนิธิส่งเสริมศิลปาชีพ ในสมเด็จพระนางเจ้าสิริกิติ์ พระบรมราชินีนาถ** สมเด็จพระนางเจ้าสิริกิติ์ พระบรมราชินีนาถ พระบรมราชชนนีพันปีหลวง ทรงสพรพระราชทานงานด้านศิลปวัฒนธรรมอันเป็นรากเหง้าที่สำคัญของชาติหนึ่งในวันคือ นาฏกรรมไทย ซึ่งมีพระราชประสงค์ให้ราษฎรและศิลปินอยู่คู่แผ่นดินไทย ดังพระราชดำริที่ว่า **“ทุกวันนี้ ประชาชนชาวไทย ไม่ใคร่มีโอกาสได้ชมโขน เนื่องจากการจัดแสดงโขนแต่ละครั้งไม่ใช่เรื่องง่าย”** จึงทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้พระบรมราชินีนาถเสด็จฯ เยี่ยมราษฎรทั่วไทย และงานศิลปวัฒนธรรมต่างๆ เพื่อเป็นการแสดงโขนความในราชวาระพิเศษ เริ่มต้นจากการจัดสร้างเครื่องแต่งกายโขนขึ้นใหม่ สำหรับใช้ในการแสดงโขนพระราชทาน ทรงดำเนินนโยบายโดยเน้นเครื่องแต่งกายโขนแบบโบราณ และมีความคงทนและสวยงามยิ่งขึ้น

สมเด็จพระนางเจ้าสิริกิติ์ พระบรมราชินีนาถ พระบรมราชชนนีพันปีหลวง ทรงมีสายพระเนตรที่กว้างไกลในการนำโขนมาสู่สังคมไทยอีกครั้งหนึ่ง เพราะการฟื้นฟูโขนนับไม่ใช่แค่การฟื้นฟูนาฏศิลป์ แต่เป็นการปลูกฝังวิถีชีวิตที่ดีหลายอย่าง เช่น วัฒนธรรมไทย นาฏศิลป์ ศิลปวิทยา หัตถศิลป์ ศิลปกรรม และศิลปกรรมของไทย ได้ฟื้นคืนมา ทั้งยังทำให้เด็กทุกคนในวัยกำลังเจริญ ในเรื่องของสังคมหรือเครื่องแต่งกาย โดยมิ อักษรวิจิตรธรรม สรภูจินาไทย เป็นผู้ควบคุมดูแลเรื่องการออกแบบและจัดทำเป็นสมาชิกของมูลนิธิส่งเสริมศิลปาชีพ ที่ช่วยกันคัดเก็บเครื่องแต่งกายและซ่อมแซมเพื่อใช้การและโดยเสด็จ

สมเด็จพระนางเจ้าสิริกิติ์ พระบรมราชินีนาถ พระบรมราชชนนีพันปีหลวง ทรงปฏิบัติพระราชกรณียกิจมากมาย เพื่อทรงแบ่งเบาพระราชภาระในพระบาทสมเด็จพระบรมชนกาธิเบศร มหาภูมิพลอดุลยเดชมหาราช บรมนาถบพิตร เป็นพระราชกรณียกิจเพื่อการช่วยเหลือราษฎร โดยเฉพาะอย่างยิ่งผู้ยากไร้ทั่วประเทศ การเสด็จพระราชดำเนินไปยังพื้นที่ต่างๆ ทั่วประเทศ ทำให้ทรงทราบถึงปัญหาความทุกข์ยากต่างๆ ของราษฎรในชนบทผู้ด้อยโอกาส ซึ่งมีความแตกต่างกันไป พระบาทสมเด็จพระวชิรเกล้าเจ้าอยู่หัวมีความหมายเฉพาะแก่สมาชิกมูลนิธิส่งเสริมศิลปาชีพ ให้ความสำคัญแก่ศิลปวัฒนธรรมไทย ซึ่งมีความสำคัญต่อวิถีชีวิตของชาวไทยมาตั้งแต่อดีต

สมเด็จพระนางเจ้าสิริกิติ์ พระบรมราชินีนาถ พระบรมราชชนนีพันปีหลวง ทรงปฏิบัติพระราชกรณียกิจมากมาย เพื่อทรงแบ่งเบาพระราชภาระในพระบาทสมเด็จพระบรมชนกาธิเบศร มหาภูมิพลอดุลยเดชมหาราช บรมนาถบพิตร เป็นพระราชกรณียกิจเพื่อการช่วยเหลือราษฎร โดยเฉพาะอย่างยิ่งผู้ยากไร้ทั่วประเทศ การเสด็จพระราชดำเนินไปยังพื้นที่ต่างๆ ทั่วประเทศ ทำให้ทรงทราบถึงปัญหาความทุกข์ยากต่างๆ ของราษฎรในชนบทผู้ด้อยโอกาส ซึ่งมีความแตกต่างกันไป พระบาทสมเด็จพระวชิรเกล้าเจ้าอยู่หัวมีความหมายเฉพาะแก่สมาชิกมูลนิธิส่งเสริมศิลปาชีพ ให้ความสำคัญแก่ศิลปวัฒนธรรมไทย ซึ่งมีความสำคัญต่อวิถีชีวิตของชาวไทยมาตั้งแต่อดีต

นอกจากนี้ สมเด็จพระนางเจ้าสิริกิติ์ พระบรมราชินีนาถ พระบรมราชชนนีพันปีหลวง ยังทรงให้ความสำคัญกับการอนุรักษ์วัฒนธรรม เนื่องจากทรงเล็งเห็นว่าพื้นที่ป่าไม่มีจำนวนลดน้อยลงลง ส่วนหนึ่งของปัญหาจากภัยพิบัติทางธรรมชาติที่มีสาเหตุจากการที่ชาวบ้านลักลอบตัดไม้ และประการสำคัญคือ ทรงพบว่าสาเหตุจากการลักลอบตัดไม้ทำลายป่ามาจากปัญหาความยากจน ชาวบ้านหาที่กินที่ขาย โดยการนำถ่านมาเผา แรกเริ่มมีเงิน 50-60 บาท ได้ไม่นานก็มีปัญหาขึ้นในการเกษตรหรือ เศรษฐกิจ 5-10 ไร่เท่านั้น ทรงช่วยเหลือปัญหาและพัฒนาจรรยาบรรณชาติกำลังอยู่เป็นทางการของชาติที่สำคัญ จึงพระราชทานพระราชดำรินี้ให้มูลนิธิ **โครงการป่าหินน้ำ** เพื่อช่วยเหลือราษฎรที่ทุกข์ยากไม่ได้มีอาชีพที่สุจริตรายได้ดีแต่เพียงชีวิต โดยไม่ตัดไม้ทำลายป่าอีกต่อไป

แนวหน้า สุดสัปดาห์